

Dôvodová správa
k materiálu: Optimalizácia siete sociálnych služieb poskytovaných zariadeniami
v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja

V súlade s pôsobnosťou vymedzenou v ustanovení § 81 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách (ďalej len „zákon“), je vyšší územný celok povinný zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby v útulku, v domove na pol ceste, v zariadení núdzového bývania, v zariadení dočasnej starostlivosti o deti, v rehabilitačnom stredisku, v domove sociálnych služieb, v špecializovanom zariadení a v integračnom centre.

Vychádzajúc z uvedených skutočností, odbor sociálnych vecí Úradu Košického samosprávneho kraja, v spolupráci s riaditeľmi zariadení sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Košického samosprávneho kraja (ďalej len „KSK“), vypracoval návrh optimalizácie siete sociálnych služieb poskytovaných týmito zariadeniami.

I. Súčasný stav

V zriaďovateľskej pôsobnosti KSK je v súčasnosti 14 zariadení, z ktorých 5 je kombinovaných - Zariadenie pre seniorov a Domov sociálnych služieb (ďalej len „ZpS a DSS“) Nasledovná tabuľka zobrazuje súčasný stav - druhy sociálnych služieb a počty fyzických osôb, ktorým KSK zabezpečuje sociálnu službu prostredníctvom uvedených zariadení:

	Názov zariadenia	Druh sociálnej služby	Kapacita
1.	DSS Špitálska, Rožňava	Domov sociálnych služieb-dospelí (ďalej „DSS-do“)	83
2.	DSS Šemša	DSS – do	200
3.	DSS Strážske	Domov sociálnych služieb - deti (ďalej „DSS-de“)	90
4.	DSS Prakovce	DSS – de, DSS - do	130
5.	DSS Rakovec	DSS - do	130
6.	DSS Anima Michalovce Organizačné súčasti:	<ul style="list-style-type: none"> DSS-de, DSS-do (denný a týždenný pobyt) Krízové stredisko a zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, Michalovce Útulok, Baškovce Zariadenie núdzového bývania, Sobrance („ZnB“) 	30 15 8 6
7.	DSS Park Mládeže, Košice	DSS-de, DSS-do (denný pobyt)	60
8.	DSS Amalia, Rožňava	DSS-de, DSS-do (denný a týždenný pobyt)	20
9.	ZpS a DSS, Rožňava Organizačné súčasti :	<ul style="list-style-type: none"> Zariadenie pre seniorov (ďalej „ZpS“), DSS-do, zariadenie opatrovateľskej služby Útulok Dobšiná 	156 12
10.	ZpS a DSS, Trebišov Organizačné súčasti:	<ul style="list-style-type: none"> ZpS, DSS-do Krízové stredisko a zariadenie dočasnej starostlivosti o deti, Trebišov Útulok, Trebišov Útulok, Sečovce Útulok, Kráľovský Chlmec ZnB, Sečovce 	240 12 10 12 12 16
11.	ZpS a DSS, Strážske	ZpS, DSS-do	124
12.	ZpS a DSS, Skladná, Košice	ZpS, DSS-do	200
13.	ZpS a DSS, Barca, Košice	ZpS, DSS-do	320
14.	Stredisko krízovej intervencie Košice	<ul style="list-style-type: none"> Krízové stredisko, Adlerova, Košice Zariadenie dočasnej starostlivosti o deti , Čaňa Resocializačné stredisko, Svätoplukova, Košice ZnB, Adlerova, Košice 	15 12 8 73

II. Návrh zmien sociálnych služieb poskytovaných zariadeniami v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK

Návrh je pripravený na základe nasledovných **identifikovaných potrieb**:

1. zabezpečiť poskytovanie „nových“ druhov sociálnych služieb (špecializované zariadenie, domov na pol ceste),
2. **umiestniť občanov**, ktorí žiadajú, na základe rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu, o uzavretie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby.

Pri uspokojovaní uvedených potrieb bude KSK vychádzať z **princípov**:

- **optimalizovať kapacity** v zariadeniach s prihliadnutím na technické a materiálne podmienky v súlade s podmienkami zákona s tým, aby boli kapacity zariadení plne využité,
- **optimalizovať počet zamestnancov** vzhľadom ku kapacite zariadenia, **v súlade s normatívom** počtu zamestnancov uvedeným v zákone,
- **dodržiavať kvalifikačné predpoklady zamestnancov** v súlade so zákonom a percento odborných zamestnancov z celkového počtu zamestnancov, ktoré je uvedené v prílohe zákona
- zabezpečiť **zvyšovanie kvality** poskytovaných služieb,
- zohľadniť **regionálne/miestne potreby** občanov, (napr. **zachovanie zariadení pre seniorov** v súlade s potrebami občanov obcí, kde nie je vybudovaná sieť týchto zariadení) a **prispôbiť kapacity predpokladanej potrebe**.

1. Zabezpečenie poskytovania „nových“ druhov sociálnych služieb.

Novým druhom sociálnej služby, ktorá je v kompetencii vyšších územných celkov, je **špecializované zariadenie** (§ 39 zákona, ďalej len „ŠpZ“). Podľa zákona, ŠpZ poskytuje službu fyzickej osobe, ktorá má stupeň odkázanosti najmenej V a má zdravotné postihnutie, ktorým je najmä Alzheimerova choroba, Parkinsonova choroba, schizofrénia, demencia rôzneho typu etiológie, AIDS, skleróza multiplex. Vzhľadom k tomu, že aj v súčasnosti sú v 5 kombinovaných zariadeniach ZpS a DSS klienti, ktorí majú uvedené zdravotné postihnutia, v týchto zariadeniach je možné **iba vyčleniť priestory a doplniť odbornosť súčasného personálu** (špecializácia).

Táto zmena, ktorú navrhujeme uskutočniť v zariadeniach:

- **ZpS a DSS Skladná, Košice,**
- **ZpS a DSS Trebišov**
- **ZpS a DSS Rožňava,**

je dlhodobá. Pôjde o postupné zriaďovanie kapacít pre ŠpZ, na základe prirodzeného úbytku klientov v časti DSS príp. v zariadení pre seniorov.

Ďalším novým druhom služby v pôsobnosti vyšších územných celkov je **domov na pol ceste** (§ 27 zákona, ďalej iba „DpC“), ktorý zabezpečuje sociálnu službu na určitý čas pre občanov, ktorí nemajú zabezpečené základné životné potreby a nemajú zabezpečené ubytovanie po skončení poskytovania sociálnej služby v zariadení, alebo po skončení pobytu v detskom domove, po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo z väzby.

Keďže KSK je povinný zabezpečiť všetky druhy služieb v svojej pôsobnosti navrhujeme, aby DpC s kapacitou 12 klientov, bol zriadený v priestoroch súčasného resocializačného strediska na Svätoplukovej ulici v Košiciach (ďalej iba „RS“), ktoré je organizačnou zložkou Strediska krízovej intervencie (ďalej iba „SKI“).

Zrušenie resocializačného strediska s kapacitou 8 klientov navrhujeme z nasledovných dôvodov:

- klientmi resocializačného strediska sú plnoleté fyzické osoby, u ktorých je potrebné aktivizovanie vnútorných schopností na prekonanie dôsledkov závislostí (alkohol, drogy...) a zapojenie sa do života v prirodzenom prostredí, čo nie je možné zabezpečiť dostatočne v priestoroch v centre mesta. Sociálna služba v tomto RS je **mimoriadne nákladná**, pretože je tu zabezpečovaná nepretržitá služba, poskytované sú špecializované odborné služby a ide o málo kapacitné zariadenie (kapacita 8 miest).
- KSK **zabezpečí všetkým súčasným 8 klientom RS pokračovanie poskytovania služby** u neverejného poskytovateľa, ktorý plánuje rozšírenie kapacity.
- Toto riešenie bude pre KSK **finančne menej náročné**.

- V súčasnosti pracuje v resocializačnom stredisku 8 zamestnancov. Zriadením DpC je potrebné **znižiť stav zamestnancov o 4**. Týmto zamestnancom bude ponúknuté porovnateľné pracovné miesto v Zariadení núdzového bývania na Adlerovej ulici v Košiciach v rámci SKI.
- Kapacita zariadenia DpC bude rozšírená na 12 klientov.

2. Návrh zmien súvisiacich s umiestňovaním občanov, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu

V súlade s § 7 zákona sú zmeny zamerané na rozšírenie o sociálne služby poskytované v **zariadeniach podporovaného bývania (ďalej iba „ZpB“)**. Pôjde o zriaďovanie nízko kapacitných zariadení s cieľom utvárať podmienky pre návrat klienta zo zariadenia s celoročným pobytom do prirodzeného prostredia a tiež pre klientov z externého prostredia, ktorí sú na túto službu odkázaní. ZpB je finančne menej náročná služba, keďže odborný personál vykonáva iba 8 hodinový dohľad. Pri posudzovaní žiadateľov o odkázanosti na sociálnu službu sme zistili, že dopyt po tomto druhu služby je veľký. K 30.6.2009 KSK **eviduje 41 žiadostí** o uzavretie zmluvy v zariadení podporovaného bývania.

ZpB vzniknú **vyčlenením určitého počtu miest v súčasnom zariadení DSS, alebo zmenou organizačných súčastí zariadení – útulkov**, pričlenených ku kombinovaným zariadeniam ZpS a DSS. Dôvodom navrhovanej zmeny je fakt, že útulky v malých obciach nemajú želaný efekt. Klienti týchto zariadení tu majú málo možností zaradiť sa do pracovného procesu, nemajú možnosť sebarealizácie a z dôvodu malého množstva príležitostí narastá problém s ich resocializáciou. Vytýpané útulky sú zväčša v rodinných domoch, ktoré je možné, malými finančnými dotáciami (na zariadenie izieb, dovybavenie kuchyne a kúpeľní a pod.) zmeniť na ZpB. Je potrebné zvýšiť odbornosť personálu, čo je v kompetencii riaditeľov zariadení.

Uvedené formy zmien budú uskutočnené v nasledovných zariadeniach:

- ZpS a DSS Trebišov - **v útulkoch v Sečovciach (kapacita 12) a Kráľovskom Chlmci (kapacita 12),**
- ZpS a DSS Rožňava – **v útulku v Dobšinej (kapacita 10)**
- DSS Anima Michalovce – **v zariadení núdzového bývania v Sobranciach (kapacita 6)**
- Vyčlenením jednej bytovej bunky v **ZpS a DSS v Strážskom (kapacita 4)**

Týmto zmenami KSK získa spolu 44 miest v zariadení podporovaného bývania.

V DSS Prakovce a DSS Strážske, kde sú umiestňované deti, navrhujeme vyčleniť postupne časť kapacity a priestorov **pre dospelých**. Doterajšia prax ukázala, že väčšina detí je v DSS umiestnená dlhodobo, zvykli si na priestory, v ktorých sa vedľa pohybovať a vytvorili si vzťah s personálom. Po dovŕšení veku dospelosti boli preraďované do iných DSS pre dospelých, čo u mnohých viedlo k traumám a zhoršeniu zdravotného stavu. Ďalším faktom je, že deti z detských domovov od 01.01.2009 nie sú umiestňované v DSS pre deti (infraštruktúra detských domovov je dobudovaná pre poskytovanie služieb aj pre hendikepované deti). K umiestneniu do DSS dochádza až po dovŕšení 18-teho roku veku, čo znamená - zníženie potreby kapacity v DSS pre deti a **zvýšenie potreby kapacity v DSS pre dospelých**.

Záver

Po odsúhlasení predloženého návrhu KSK pristúpi k:

- vypracovaniu **zmien a doplnkov v zriaďovacích listinách uvedených rozpočtových organizácií,**
- k **zaregistrovaniu** verejných poskytovateľov v Registri poskytovateľov sociálnych služieb vedenom na KSK,
- následne, v spolupráci s riaditeľmi zariadení, pristúpi k príprave a postupnej realizácii ďalších postupov, súvisiacich so zmenou sociálnych služieb v jednotlivých zariadeniach.

Košice 09.09.2009

Spracovali : Ing. Zuzana Jusková, vedúca odboru sociálnych vecí, PhDr. Jana Treščáková, vedúca referátu pre zariadenia